

РЕЦЕНЗИЯ

на представените научни трудове от гл. ас. д-р Камелия Нарлева - единствен кандидат по обявения конкурс за академичната длъжност „ДОЦЕНТ“, по професионално направление „Администрация и управление“, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“, обнародван в ДВ, бр. 74 от 21.09.2011 г. за нуждите на катедра „Социални, стопански и правни науки“ - ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“.

от проф. д.ик.н. Димитър Канев Канев, ВВМУ „Н. Вапцаров“, с научна специалност по обявения конкурс

1. ОБЩИ ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Представените документи от гл. ас. д-р Камелия Нарлева за участие в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ и провежданите процедурни действия са в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане.

Д-р Камелия Нарлева е родена на 9.3.1976 г. След като през придобива ОКС „бакалавър“ по специалност „Маркетинг и мениджмънт“ и магистърска образователна степен по „Стопанско управление“ в ИУ – Варна се занимава с консултантска дейност. През 2005 г. успешно защитава докторска дисертация в ИУ – Варна на тема „Изследване на релацията „предприемаческа култура – предприемачески избор“ (на примера на предприемачи от Североизточния район)“ и започва академична кариера като старши, а по-късно и като главен асистент във ВУМК – Добрич. От 2010 г. е гост-преподавател, а от 2011 г. и редовен преподавател към катедра „Социални, стопански и правни науки“ на ВВМУ „Н. Вапцаров“.

Кариерното развитие на д-р Нарлева показва изградена личност с активна преподавателска и научна дейност. Притежава шестгодишен преподавателски стаж, като чете лекции и води семинарни занятия по дисциплините „Основи на стопанското управление“, „Мениджмънт на човешките ресурси“, „Предприемачество“, „Икономика на труда“ и „Управление на персонала“ в бакалавърска и магистърска степени на обучение в различни програми на ВВМУ „Н. Вапцаров“ и ВУМК – Добрич.

2. ОБЩА ОЦЕНКА НА УЧЕБНАТА И ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА РАБОТА НА КАНДИДАТА

От представените документи е видно, че от началото на преподавателската си работа през 2005 г. до момента кандидатът е чела лекции и водила упражнения по осем учебни дисциплини. Също така тя има и необходимото участие в написването на учебници и учебни помагала – участвала е в написването на два учебника, в които общото и участие е от 176 стр. Представените за рецензиране учебници и учебни пособия осигуряват обучението по дисциплината „Управление на човешките ресурси“ в широк кръг от специалности във ВВМУ „Н.Й. Вапцаров“ (2.4.1. и 2.4.2.). Един учебник (2.4.2.) е публикуван в електронен формат. В това заглавие, освен основната литература, са предложени презентации на лекциите, тестове за самостоятелна подготовка, както и задачи и казуси от практиката за анализи подготовка.

Като цяло оценката ми е, че д-р Нарлева участва в нужната степен в написването на необходимата учебна литература за подготовката на обучаемите по съответните дисциплини. Текстовете, с които се включва в учебната литература, са написани професионално, рецензирани са и са и в съответствие с изискванията за качествата на учебната литература. Само на базата на представените за рецензиране 2 учебни пособия не може да се даде оценка за педагогическите умения на кандидата, но от лични наблюдения и от досегашната нейна успешна преподавателска практика, определено считам, че професионалната подготовка на д-р Нарлева ще ѝ позволи да развие още повече тези свои качества и умения в процеса на обучението на студенти. Допълнителна гаранция за това са осигурените лекционни часове (повече от 400 учебни часа) в рамките на учебните планове на Висшето военноморско училище „Н. Й. Вапцаров“.

3. ОЦЕНКА НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ МАТЕРИАЛИ ПО КОНКУРСА, СЪГЛАСНО ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНИ ДЛЪЖНОСТИ

След запознаване с всички материали по конкурса, стигнах до извода, че д-р Камелия Нарлева има значителен и на този етап достатъчен опит и приноси в областта на организацията и управлението извън сферата на материалното производство. Нейната работа в системата на висшето образование и защитените до този момент

позиции в областта на теоретичните изследвания в сферите на социалното предприемачество, управлението на структурите на гражданското общество, иновативните стратегии в управлението на човешките ресурси и организационна култура ми дават право да направя заключение, че д-р Камелия Нарлева е изграден и утвърден учен.

3.1. Количествена характеристика на публикациите, с които се участва в конкурса:

Общият брой за представените за рецензиране научни публикации по специалността е 30, в т. ч. 17 самостоятелни и 13 в съавторство. Един научен труд е публикуван на английски език, а 29 - на български. Всички предложени за рецензиране заглавия са публикувани след присъждането на ОНС степен „доктор”.

От гледна точка на характера им публикациите могат да се диференцират по следния начин: 1 монография и 3 глави от книги; 8 научни статии; 14 научни доклада; 2 съавторства в учебници и учебни пособия; 3 други публикации:

№	Вид на научните публикации	За участие в конкурса	
		броя	стр.
1	Монография и глави от книги	4	1360 (376)
2	Научни статии	7	49 (40)
3	Научни доклади	14	92 (13)
4	Учебници и учебни помагала	2	475 (176)
5	Други публикации	14	143 (65)
Общо		30	2119 (670)

Предложените за рецензиране трудове на кандидата са разпределени в следните четири условни групи:

1. Социално предприемачество.

Монография и глави от книги: (1 брой) – 2.1.1.

Научни доклади: (1 брой): 2.3.1.

2. Управление на структурите на гражданското общество.

Монография и глави от книги: (2 броя) – 2.1.2; 2.1.1.

Научни доклади: (3 броя): 2.3.11; 2.3.13; 2.3.14.

Други публикации: (1брой): 2.5.1.

3. Иновативни стратегии в управлението на човешките ресурси:

Монография и глави от книги: (1 брой): 2.1.2.

Научни статии: (2 броя): 2.2.5; 2.2.6.

Научни доклади: (7 броя): 2.3.4.; 2.3.5.; 2.3.7.; 2.3.8.; 2.3.9.; 2.3.10; 2.3.12.

Учебници и учебни пособия: (2 броя): 2.4.1.; 2.4.2.

Други публикации: (1 брой): 2.5.3.

4. Организационна култура:

Монография и глави от книги: (2 броя): 2.1.3; 2.1.4.

Научни статии: (4 броя): 2.2.1; 2.2.2.; 2.2.3; 2.2.7.

Научни доклади: (2 броя): 2.3.2; 2.3.3.

Учебници и учебни пособия: (1 брой): 2.4.2.

Други публикации: (2 броя): 2.5.2.; 2.5.3.

3.2. Характер на приносите:

Представените публикации имат значение за развитието на предприемаческия подход към изследването на организационните процеси както в социалната сфера, така и извън нея. При това се решават задачи от теоретично и практико-приложно значение, както следва:

Първо, разкрити са нови страни в съществуващите научни проблеми и теории и са натрупани доказателства за нови факти и явления: макар предприемаческата теория да има значимо място в икономическото и организационното развитие, приложението му към сферата на извън материалното производство, а именно, в социалната сфера и социалната политика, в частност, на различни нива на изследване, е теоретична новост, особено са българската теоретична мисъл и по-прагматично ориентираната общност.

Второ, в чисто методологичен план, изследването на проблемите на предприемачеството в сферата на извън материалното производство е обогатено с използването на нови изследователски модели и подходи. В тази връзка приноси представляват: формираните и анализирани от автора подходи за изследване и дефиниране на явлението: „социално предприемачество” – интегрален и дефинитивен; създаденият от автора модел за изследване и анализ на културните фактори върху социалната и предприемаческа активност в рамките на организацията,

както и теоретико-приложен модел за стимулиране на социално-предприемаческата активност в стопанските организации и в структурите на гражданското общество.

В това отношение, приноси представляват трансферирането, адаптирането и доразвиването на съвременните научни и научно-приложни постижения на световната и българската икономическа литература в условията на Република България, така и конкретните предложения на автора за подобряване на ефективните взаимодействия между предприемаческите и социалните изследвания, политики и организационни практики.

Основните приноси в представените за рецензиране научни публикации са свързани с решаването на следните групи проблеми, разпределени по следния начин:

Социално предприемачество

- Извършено е изследване и анализ върху етимологията, същността, и еволюционното развитие на понятието: „социално предприемачество“, в резултат на което се извеждат изследователски подходи и нови доводи при неговото определяне. (2.1.1.)

- Установяват се и се анализират дефинитивен и интегриран подход за изследване на социалното предприемачество, които позволяват изследванията да се фокусират върху индивидуалното и върху общественото равнище, върху статичното и динамичното измерение на явлението, неговите проекции в миналото и тяхното отражение в настоящето и бъдещето. (2.1.1.)

- При изследване на теоретични достижения и анализ на емпирични източници е установено и систематизирано знание относно процеса на формиране и реализиране на социалното предприемачество, въз основа на което се извежда модел, основан на науката за култура за стимулиране на социално-предприемаческата активност. (2.1.1.)

- Въз основа на проведено теоретично изследване и проучени каузални и други емпирични изследвания са установени доказателства за влияещите фактори върху социалното предприемачество и социално-предприемаческата активност: формалните и неформалните механизми в средата, вида на социално-предприемаческата организация и приложените в нея управленски, иновативни технологии. (2.1.1.), (2.3.1.)

- Изведен и анализиран е теоретичен модел за развитие на социално-

предприемаческата активност в рамките на социално-предприемаческата организация, който представя социалното предприемачество като целенасочен управленски процес на изграждане на организационна среда – резултат на управленски въздействия. (2.1.1.)

- Въз основа на теоретичен и емпиричен анализ се извеждат и анализират иновативни управленски подходи - вътрешното предприемачество и предприемаческото управление за стимулиране и развитие на социалната и предприемаческа активност, съобразно вида и особеностите на социално-предприемаческите организации. (2.1.1.)

Управление на структурите на гражданското общество

- Анализират се и се систематизират видовете структури на гражданското общество; обобщено е научното знание относно техните специфични характеристики и особености на развитие, въз основа на което се изследва дихотомната линия: „социални – икономически цели”, реализирана в тези структури. (2.1.1)

- В резултат на анализ на теоретичните постижения и каузални проучвания на структурите на гражданското общество, се извежда актуалността и се обосновава значимостта от приложението в тях на съвременен подход на управление. (2.1.1) (2.1.2)

- Формират се принципите на съвременния подход на управление в структурите на гражданското общество, основан на стимулиране на икономическата и социалната активност. В резултат на систематизирано и доразвито теоретично знание по този въпрос, се извежда теоретико-методологичен модел за предприемаческо управление на структурите на гражданското общество. (2.3.11), (2.3.13), (2.3.14), (2.5.1)

Иновативни стратегии в управлението на човешките ресурси

- Въз основа на теоретично проучване се извеждат и анализират подходи за изследване на стратегическото управление на човешките ресурси – функционален, принципен и диференциран, при което се представят нови доводи при неговото определяне и реализиране, съобразно вида и средата на организацията. (2.1.1.), (2.2.6.), (2.4.1.), (2.4.2.)

- Въз основа на проучване на теоретичните и емпирични постижения, се систематизират и доразвиват модели за стратегическо и предприемаческо организационно управление и на тяхна основа се правят препоръки за развитие и усъвършенстване на системата по управление на човешките ресурси, както в

стопанската, а така и в нестопанската организация. (2.2.5), (2.3.4.), (2.3.5.), (2.3.7.), (2.3.8.), (2.3.9.), (2.3.10), (2.3.12.), (2.5.3.)

Организационна култура

- Въз основа на проучване на теоретичните достижения и проведени емпирични проучвания, е изследвана релацията: „предприемаческа – организационна култура” и са анализирани предпоставките и факторите „отговорни” за стимулиране на организационната активност в стопански и нестопански организации. В резултат на анализ на емпиричните резултати е установена и ценностната трансформация на предприемачите в преход на културата от предприемаческа към организационна, съобразно което се определят приоритетите им в процеса на организационно развитие. (2..2.1), (2.2.2.), (2.2.3.), (2.2.7.), (2.4.2.)

- Въз основа на теоретично проучване и анализ на научните достижения, се извеждат принципните различия между организационна, предприемаческа и административна култура, въз основа на което се формират и проучват подходи, с цел стимулиране на иновационната активност и усъвършенстване на организационния потенциал, съобразно вида на организацията и особеностите на нейното управление. (2.1.3.), (2.1.4.), (2.3.2.), (2.3.3.), (2.5.2.), (2.5.3.)

5. ОТРАЖЕНИЕ НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА КАНДИДАТА В НАШАТА И ЧУЖДЕСТРАННА ЛИТЕРАТУРА

От представената справка не става ясно, до каква степен трудовете на д-р Камелия Нарлева се познават от професионалната гилдия в България и в чужбина. В документите по конкурса не открих да са посочени цитирания от наши и чужди автори. Поради отсъствието на утвърдена система за проследяване на цитиранията не съм в състояние да преценя дали този пропуск е резултат на отсъствието такива на цитирания, или на това че кандидатът не е следил и представил цитиранията си.

6. ЗНАЧИМОСТ НА ПРИНОСИТЕ НА КАНДИДАТА

Посочените приноси са лично дело на кандидата. Същите са полезни, оригинални и значими от гледна точка на икономическата и управленската теория. Те представят теоретични обобщения и решения на важни за обществото научни и приложни проблеми, които са на нивото на добрите съвременни постижения. Те

произтичат от съдържанието и логиката на изследванията и дават отговор на поставените от кандидата въпроси. Макар и да не съдържат в себе си претенцията да решават окончателно и категорично поставените теоретични и практически проблеми, те разкриват пътища за постигане на такива решения от следващи научни изследвания.

Значимостта на приносите е висока и в извършените изследвания по различни международни и национални програми.

7. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Първо, в бъдещата си работа д-р Нарлева следва да се насочи към докладване на резултатите от изследванията си и на международни научни форуми.

Второ, за по-доброто представяне пред научната общност д-р Нарлева трябва увеличи публикуването на повече статии в специализираните реферирани и индексирани научни издания, което ще доведе и до появата на цитирания.

Посочените бележки имат характера на препоръки и не умаляват достиженията, значимите приноси и обосноваването кандидатстване на д-р Нарлева за научна длъжност „доцент“. Те могат само да повишат стойността на трудовете ѝ за обществеността.

8. ЛИЧНИ ВПЕЧАТЛЕНИЯ

Личните ми впечатления са преки и пълни. Познавам д-р Нарлева от нейната работа като преподавател във ВВМУ. В момента съм неин административен ръководител и съм рецензирал някои нейни трудове. Взаимно сме се консултирали по различни проблеми. Наблюдавал съм нейното научно израстване през последните години, а то е системно, последователно и убедително по своята същност.

Д-р Нарлева е достоен кандидат за научното звание „доцент“, тъй като също има много висока работоспособност, развито чувство за колегиалност и лоялност към институцията.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Цялостното запознаване с преподавателската и научно-приложна дейност на д-р Нарлева ми дава основание да направя следните заключения за нейните качества:

- Умело организира и води учебно-педагогическа и научноизследователска работа на съвременен методически равнище;
- Съавтор е на оригинален цикъл от лекции и учебни материали по темата на

обявения конкурс;

- Успешно и плодотворно съчетава учебно-педагогическата работа с научни и приложни изследвания.
- Участието ѝ в научни конференции, симпозиуми, семинари и други публични научни прояви е осигурило необходимата публичност на получените от нея резултати и е дало възможност на научната общественост у нас да се запознае с тях.

Като отчитам изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, на Правилника за прилагането на Закона и на основата на представените материали за обявения конкурс, както и на личните ми впечатления от кандидата, ПРЕДЛАГАМ на уважаваното Научно жури да гласува за заемане на академична длъжност „доцент“ от гл. ас. д-р Нарлева по професионално направление „Администрация и управление“, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“, обнародван в ДВ, бр. 74 от 21.09.2011 г. за нуждите на катедра „Социални, стопански и правни науки“.

08.01.2012 г.

Варна

РЕЦЕНЗЕНТ:

/проф. д.ик.н. Димитър Канев/